

Město Pečky - historie

Příspěvek k dějinám Peček. x)

Popsal Jan Hellich.

Dle četných nálezů archeologických byla krajina v Pečkách již v pravěku hustě obydlena. Při různých příležitostech odkryty stopy obydlí typu neolitického s kamennými nástroji, a typu českého.

Při obnově rafinerie cukru po požáru přišlo se při kopání základu na rozsáhlé žárové pohřebiště. četné popelnice odtud typu lužického věnovány do sbírek Musea království českého. Podobné popelnice nalezeny však již také dříve v bezprostředním okolí těžce továrny. Pod domem č. 140 nalezeny r. 1870 zlaté závitky rozličné tloušťky a váhy, které z většiny k pohozen a ztracení přišly; pouze jeden těžší závit ve váze 17 lotů v ceně 400 zl. dostal se do majetku spolumajitele cukrovaru Mettenheiner a do Frankfurtu odvezen. Pečky v starých listinách zovou se Pečky na Podblatí neb Pečky Podblatné, patrně dle rozsáhlých blat (bařin), která se druhy směrem k Sadské a Vrbové Lhotě rozkládala.

S přídomkem z Peček připomíná se zeman Jan již r. 1225 jako svědek v darovací listině krále Přemysla spolu s Holcem z Plaňan a Rivínem ze Záhornic.

Roku 1359 ustanovuje Jarohněv z Peček faráře při kostele Chvátli. Z rodu toho pochází též r. 1408 připomínaný Jindřich Zděnek z Peček.

K starodávnému panství Poděbradskému náležela též ves Pečky a jest výslovně jmenována při postoupení Poděbradského panství Hynkovi z Lichtenburka a ze Žleb r. 1345.

Již tehdaž měly Pečky více držitelů. Po bitvě Lipanské za to, že Jiří z Kunštátu uznal císař Zikmunda za krále, zapsal mu Zikmund 14 duchovních vesnic a mezi těmi část Peček, náležející někdy kanovníctví Norimberskému.

Purkrabě Poděbradský Zikmund (Zych z Bítova*) držel ve vsi Pečkách již před r. 1472 dvůr s rychtou výsadní o 2 1/4 lánů (lán 72 korce) dědin orních s lukami, vrbami, potoky a rybolovem, s krčmou a zahradou, při ní s pazdernicí, řezníkem a vlastním pastuchou, kterou mu syn krále Jiřího, Hynek z Minsterberka, ode všech platů a robot na věčné časy osvobodil, tak že Zych dvůr ten jako

Jiří Zalabák zemřel r. 1788 zůstaviv mnoho dluhů. Proto byl grunt následujícího roku prodán za 1961 zl. r. Františku Mirelovi, který se r. 1803 ještě připomíná. Grunt nesl číslo 45 dle star. číslování.

Chalupa Jakuba Kubky s 1/4 lánem rolí, z níž se platilo dle urbáře z r. 1553 do důchodu JMC. pololetně 30 gr.č.

Po Kubkovi ujal chalupu od vdovy Vít Šedivec a po jeho smrti koupil od vdovy Alžběty r. 1597 chalupu za 125 kop Jan Dvořák. Týž zavdal 60 kop a měl splácet zbytek po 3 kopách ročně. Po smrti Dvořáka přiznal se ku vdově Evě r. 1621 Duchoslav Čížek a ujal statek za 250 kop m., z čehož náleželo 132 kop jeho ženě Evě. Peníze gruntovní splácel správně do r. 1639 načež zasedl splátky do r. 1653, které náležely z většího dílu do důchodu zámeckého.

Po smrti Čížkově koupil grunt r. 1666 Matěj Myler za 300 kop a když i tento zemřel r. 1674 za 267 kop Jakub Cyprian.

Ku vdově po něm r. 1681 přiznal se do statku Václav Starý a ujal grunt za 288 kop a inventář skoupil v licitaci.

R. 1722 ujal po otčímovi grunt syn Václav Müller v ceně 277 kop a zemřel r. 1752. Vdova hospodařila sama dále a po stoupila r. 1770 grunt synovi Václavovi Müllerovi za 270 kop míš. Vdova Magdalena po tomto ml. Václavovi Müllerovi hospodařila po 10 let sama, na to se vdala za Josefa Sychrovského a s ním 6 let grunt spravovala, ale velice ho zadlužila. Vidouc sama, že dále hospodařit nemůže sama žádala, aby chalupa byla prořacována nejmladší dceři Anně provdané za Matěje Kratochvíla, což bylo od p. hejtmána r.1787 povoleno. Dle star. číslování měla chalupa č. 2.

Statek tento, k němuž patřilo 1 lán rolí držel r. 1553 Vaněk Koutský. Platil z něj do důchodu zámeckého pololetně 59 1/2 gr. č.

Po něm byl držitelem Pavel Pavelka, který již r. 1563 byl konšelem v Pečkách.

R. 1594 po smrti Pavelky koupil statek za 250 kop gr. Č. Martin Novák, který zavdal hotově 100 kop na splacení dluhů a vzal si za manželku vdovu Lidmilu Pavelkovou. Dluh peněz gruntovních v obnosu 63 kop náležel Jakobovi Pavelkovi bratru nebožtíka.

R. 1601 koupil statek od Nováka za 350 kop

svobodný prodání mohl komukoli. Za jeho zásluhování přidal mu ještě 22 jiter luk slove „Dílové“ vedle obce Pečkové a úrok roční 5 kop gr. ve vsi Chotouni na dvoře Sedláčkovském, na němž sedí Váňa sedlák, s plným panstvím nad ním a člověčenstvím.

Týž purkrabí Zych z Bítova a v Pečkách připomíná se ještě r. 1494 v majestátu záduší Libického jako svědek. Mezi lety 1480–90 obdržel Zych od Hynka ještě dvůr Šotnhof u Kolína, který jako odúmrtí po Ondráčkovi naň připadl. Zych odprodav něco dědin Kolínským, postoupil dvůr Šotnhof r. 1494 Petrovi Sákovi z Bohuňovic a na Konárovicích.

Po něm se připomíná Bohuš z Bítova, bezpochyby syn jeho, který seděl ve Velimi r. 1523 a později od roku 1528 v Pečkách, který se v knihách zámeckých od r. 1530 až 1547 připomíná

V tituláři od r. 1534 se ještě připomíná Marek z Bítova a v Pečkách.

Roku 1552 prodali Marek a Jakub**), bratři vlastní z Bítova a na místě Ambrože strejce svého, let nemajícího statek v Pečkách panu Bohušovi z Bítova, strejci svému, s dědinami, s lukami a pastvištěmi a s lesy i se vším příslušenstvím bez umenšení, což k tomu dvoru od starodávna přísluší i s poplatky krále JM., jakž toho Marek a Jakub v držení toho statku jsouce užívali v přítomnosti uroz. a stat. rytíře p. Věnka Černína z Černína, krále JM. hejtmana na Poděbradech, ve čtvrtek v den středopostí za 250 kop gr. č.

V urbáři zámeckém od r. 1553 stojí, že Bohuš z Bítova drží v Pečkách pět čtvrtí (lánů) rolí, z nichž platil pololetně 1 kopu 40 gr. a zvlášť drží jednu čtvrt, na které má obdarování listem stvrzené, že na budoucí časy z té čtvrti pololetně více platiti povinen není než po 7 1/2 groši každého roku. Jsou to patrně pozemky poplatné, od panství později nabyté.

Roku 1564v sobotu po sv. Bartoloměji Anna z Drastnice (z Drast.) stoje osobně před uroz. p. Křištofem Progem z Velmic, JMC hejtmanem na Poděbradech, s rychtářem a konšely ze vsi Peček přiznala se, že dvůr svůj v Pečkách Perkrechtních (sic), kterýž má sobě danej od W pana Bohuslava z Bítova, manželka svého, Dorotě dceři své, kterýž jest měla s tímž p. Bohuslavem, a dětem jejím Jiříkovi a Marianě svrchu psaný dvůr za živosti své vydává se všemi svršky a nábitky, což v témž dvoře jest a co se peněz za ten dvůr doplatiti má, to předepsaná Dorota sama doplatiti povinna jest.*)

Roku 1573 v pátek po sv. Vincenci urozená paní Dorota z Bítova a v Pečkách zvolila sobě za manžela Prokopa ze vsi z Hodkovic a vzala ho do dvora svého v Pečkách za mocného

Jan Vít Hajnýho a po 2 letech ho prodal za tutěž cenu Janu Špaldovi. R. 1604 oznámil Martin Novák, že prodal svou spravedlnost 107 kop záduší Semickému na panství Přerovském.

R. 1639 ujal statek za 208 kop Karel Vavák, položiv 50 kop závdavku hotově, gruntovní peníze měl skládati po 5 1/2 kopách. Vavák přiženil se totiž ku vdově Kateřině Špaldové, které měla pojištěný na statku podíl 128 kop.

Do r. 1653 Vavák všecky dluhy vyrovnal.

Po smrti Karla Vaváka ujal statek r. 1684 za 709 kop míš. syn Václav Vavák, který měl sourozence a matku podíly vyplatiti každému po 18 kopách a 13 gr. totiž; matce Dorotě (druhé manželce Karla Vaváka) a bratřím a sestřím Jiřímu, Jakobovi, Karlovi, Janovi, Mikulášovi, Kateřině a Ambrožovi.

Václav Vavák zemřel téhož roku 1684 v mládeneckém věku, proto byl statek převeden na jeho bratra Mikuláše Vaváka r. 1685 za cenu 831 kop 24 gr. Závdavku má složit 200 kop a platiti zbytek po 30 kopách o soudě. Mikuláš Vavák zemřel r. 1718 zanechav po sobě vdovu Alžbětu (t 1748) a 5 dětí; Jakuba, Alžbětu. Verunu, Mandalenu a Václava.

Pro nedostatečnost svou vdova Alžběta nemohla sama hospodařiti a že nejmladší syn Václav byl neploletý teprve 19 roků starý, odevzdala r. 1720 statek synovi Jakobovi Vavákovi (1679 W 1760).

Jakub byl dvakrát ženat, první manželkou jeho vdova Cibulková, druhou Dorota původu neznámého (W1788). Jakub byl slabého zraku, proto byl nucen postoupiti živnost r. 1768 nejmladšímu synovi Janu Vavákovi za 916 kop 14 gr.

R. 1776 v říjnu se u Vaváka zapálilo od lnu, který byl v kamnech sušen, čímž vzniknul strašný požár, který v Pečkách 10 gruntů v niveč obrátil. Jan Vavák jsa nemocí sklíčen a na zdraví nedostatečný postoupil r. 1793 živnost svou dceři Alžbětě od r. 1779 provdané za Vojtěcha Kratochvíle, pocházejícího ze vsi Vrbčan. Pravým dědicem měl býti vlastně jediný syn Jakub, který byl pro hospodářství nezpůsobilý a proto byl dán na učení řemeslu krejčovskému.

Jan Vavák při odstupu statku vymínil sobě 300 zl. a chaloupku (barák) postavený při gruntě již od r. 1748 od prabáby Alžběty, vdovy po Mikuláši Vavákovi. Tento barák postoupil pak otec Jan synovi Jakobovi, krejčímu (W 1784) a sám zemřel následujícího roku 1785, čímž větev Vaváků pečeckých vyhasla.

Statek s výměrou půl lánů držel r. 1553 Bartoš Švehlík, který odváděl do důchodu pololetně 21 půl gr. a 2 hal.

R. 1558 dal týž Markytě, dceři své vdané za Vávru 2 kop věnem s podmínkou, že když se bude k otci s manželem dobře chovati, že má naději i více podělena býti, což do knih vloženo poznámkou. Asi v téže době ujal statek od otce syn Mikuláš Švehlík. R. 1613 po smrti Mikuláše

hospodáře, vymínivši si pro sebe 15 kop gr.č. Jako svědkové při smlouvě svatební stáli pan Marek z Bítova a v Pečkách, Martin Zálebek rychtář a Jíra starý rychtář z Peček, Ondřej konšel ze Lhoty, a ze strany pana Prokopa z Hodkovic, pan Václav Šlechta ze Všehrd, pan Ctibor ze Zlonic a p. Havel z Větrřína.**)

R. 1586 připomínán v Pečkách Marek z Bítova v při o puch pastevní s p. Adamem Slavatou z Chlumu a z Košmberka a na Čestíně kostele. Marek brzo na to prodav dvůr v Pečkách, odstěhoval se do Prahy a tam ještě r. 1596 žil. Na bývalém statku jeho připomíná se r. 1590. Prokop Jiráčků a 1650 Jan Máša.

V téže době měl p. Marek z Bítova v Pečkách ještě chalupy své, na kteréž plat výše uvedený z $\frac{1}{4}$ rolí $7\frac{1}{2}$, grošů. č. převedl.

Podle urbáře z r.1553byli v Pečkách osedlí:

1. Jíra Úhor platil z $\frac{3}{4}$ lánu pololetně vždy o sv. Jiří a Havlu po 59 gr. a 2 halíře a slepice 3.
2. Jan Hokynář z $\frac{1}{2}$, lánu pololetně 26 gr. 2 K
3. Týž z druhého sídla z $\frac{1}{2}$ kopy záhonů 7. gr.
4. Jakub Kubka z $\frac{1}{4}$ lánu 30 gr.
5. Vaněk Koutskej z 1 lánu 59gr.
6. Bartoš Švehlík z $\frac{1}{2}$ lánu $21\frac{1}{2}$ gr. 2 h
7. Bohuše z Bítova z $1\frac{1}{4}$ lánu 1 kopy 40 grošů.
8. Bohuše z Bítova zvlášť z $\frac{1}{4}$ lánu $7\frac{1}{2}$ gr.
9. Jan Bíša z chalupy 14gr.
10. Pabeš provazník z chalupy 3 gr.
11. Burian z $\frac{1}{2}$ lánu 30 gr. a slepici.
12. Vít Snětivý z $\frac{1}{4}$ lánu 27 gr.
13. Jíra Šram z $\frac{3}{4}$ lánu 50 gr.
14. Duchek Zalabák z 1 lánu 1 kopy 24 grošů 2 halíře a slepice 4.
15. Káča Bartačka, poddaná p. Cerhenického, platí z $\frac{1}{4}$ lánu 22 gr. 5 hal. (N. B. Ten plat nyní schází, protože jest p. Střelovi z Rokyc proti vsi Popovicům postoupen).

Všech osedlích v té vsi jest 13, suma lánů $7\frac{1}{4}$ suma ouroku sv. Jirského 9 kop, 17 gr. $\frac{1}{2}$ hal., suma ouroku 5v. Havelského 9 kop, 17 gr. $\frac{1}{2}$ hal., suma slepic ouročních 8.

Všichni lidé z té vsi drží louku, slove sumní, kteráž leží nad obcí u branky a platí z ní společně ouroku a platu stálého o vánocích jednou v rok slove sumních peněz 5 kop gr. č., a tu louku též lidé drží od starodávna.

Těž ze vsi Dobřichova, lidé pána Cerhenského

ujal statek syn Jan Svehlík za 175 kop gr.č. a rok po tom od něho bratr Martin Švehlík.

Poněvaž r. 1619 vyhořel, prodal spáleníště za 100 kop s rolemi Vávrovi Radimovi.

R. 1620 koupil grunt s nově postaveným hospodářstvím Kašpar Zalabák za 157 kop.

R. 1639 koupil po zemřelém Kašparovi Zalabákovi statek za 150 kop gr. Václav Pinkas, který měl zavdat 30 kop a platit ročně po 7 kopách až do zaplacení trhové ceny. R. 1644 získal statek trhem dobrovolným Jiřík Máchal za 155 kop.

Týž postoupil statek r: 1657 zeti svému Karlu Vavákovi a manželce Dorotě s podmínkou, aby druhé dceři Máchalově vdané do Chotouně věna 10 kop vyplatil a dluhy převzal a vyplácel. Karel Vavák zemřel r. 1681, načež ujala grunt vdova Dorota sama dle šacunku za 290 kop gr. m. r. 1684. Za 4 léta potom postoupila matka Dorota statek dceři Kateřině vdané za Jana Vacatu za 290 kop. R. 1707 po smrti Vacaty vdala se Kateřina podruhé za Bartoloměje Nováka, který ujal grunt dle odhadu za 308 kop 19 gr. R. 1717 po smrti Nováka koupil grunt Jan Čermák za 360 kop a postoupil ho r. 1750 za tutéž cenu synovi Matěji Čermákovi.

Po smrti tohoto přiženil se ku Kateřině vdově Matěj Kovařík a hospodařil s ní i když r. 1784 zamřela do r. 1799, kdy mohl statek postoupiti pravému dědici Matějovi Čermákovi.

Dle starého číslování byl statek označen č. 5.

U statku bylo rolí	22 jiter	437 sáhů
Luk	1 jiter	827 sáhů
zahrada		157 sáhů
Luk dominik.		1419 sáhů
úhrnem.	24 jiter	1241 sáhů

Statek tento zemanský, největší v Pečkách ze statku k Poděbradům náležejících s výměrou pozemků $1\frac{1}{4}$ lánu náležel r. 1553 panu Bohušovi z Bítova, na který měl obdarování králem JM. stvrzené. R. 1551 postoupila vdova Anna roz. z Drastnice (dcera Viktorina z Drast někdy písaře na Poděbradech) dvůr pečecký dceři své Dorotě vdané za Prokopa ze vsi Hodkovic. Táž přijala pak r. 1573 manžela svého do statku pečeckého za mocného hospodáře.

Neznámého času koupil statek Prokop Bauše s Alžbětou manželkou a po něm Jakub Sodoma.

R. 1597 koupil statek za 475 kop od Sodomy Václav Chebďovský, zavdal 137 kop a zavázal se spláceti zbytek po 10 kopách ročně.

R 1616 nabyl statek trhem dobrovolným za 500 kop Jan Bála, splatil ihned na závdavek 175 kop plných 150 kop a za vázal se spláceti peníze gruntovní ročně po 10 kopách.

Ve válce statek zpustnul. R. 1657 koupil spáleníště 650 kop po W Bělovi dle prošacování za 650 kop Simon Šlechta. Václav Chebďovský

drží louky slove „Vostrovy“, kteréž od starodávna dědičně užívají, jakž list a majestát krále Vladislava od r. 1504 jim na to danej o tom šíř v sobě ukazuje a zavírá a platí o vánocích z nich sumních peněz 5 kop gr. č.

Ve vsi byl krám mastný jeden, z něhož řezník platil každéj rok loje přepouštěného 1 kámen. Tento plat byl r. 1558 Brodským postoupen.

Ve vsi jest jedna krčma výsadní k Poděbradům od starodávna náležitá.

Mimo to jsou v Pečkách ještě 2 vejsadní krčmy, které platem k špitálu do města Brodu Českého náleží, však vrchnosti k Poděbradům zřeni své mají.*)

Do těch 3 krčem brali krčmáři pivo z Čes. Brodu do vůle vrchnosti Poděbradské a platili z toho šenku posudné z každého sudu po groši. Posudného tohoto scházelo se ročně okolo 12 kop gr. č., někdy víc i míň. Z toho lze vypočítat, že se r. 1553 vypilo ročně piva okolo 2700 věder.

Mimo oněch nadepsaných 13 osedlích byli v Pečkách ještě 3 osedlí a ti platili plat k záduší a špitálu do města Brodu, od kterýchžto lidí písař důchodní Poděbradský platy vybírá a úředníkům špitálním na quittance vydává.

Jíra krčmář platí z krčmy a 1 ½ čtvrtě rolí pololetně 27 gr. Bartoň kovář platí pololetně 12 gr.

Jíra Hotara, krčmář, platí pololetně 27 ½ gr.

Všichni lidé ze vsi Peček společně povinni jsou na lukách „královských“ (u Sadské) seno hrabati i do hřady složit, tu kdež se jim vykáže a za to se pacholkům s vidlami platí každému za 1 den po 1 groši a s hraběmi po 5 halířích a k tomu se jim chléb a řídké pivo přidává. Lidé ze vsi Dobřichova pána Cerhenského povinni jsou každéj rok na lukách královských sena do jedné hřady složit a za to se jim nic neplatí.

R. 1651 dle urburu byli v Pečkách následující osedlí k panství Poděbradskému náležející:

Jan Stehlík, Václav Zalabák, Matěj Douděra (ze sídla k němuž bylo 30 záhonů rolí platil 14 gr. pololetně), Duchoslav Čížek, Karel Vavák, Jiří Marhal, Jan Máša (někdy grunt p. z Bítova,) Vaněk tesař - chalupník, Matěj Beran - chalupník, ku které držel 6 záhonů rolí, Václav Shnilej, Duchoslav Čížek, Václav Zalabák, (druhý grunt se ¼ lánem), Jakub Chaluha, Jiří Štípek na obecní chalupě.

Jinak co do výměry a ouroku ročního souhlasí vše i co do pořadu statku se seznamem z r. 1553.

Jiný díl Peček náležel od XVI. stol. k panství Cerhenickému a později Svojšickému. David Střela z Rokyc nabyv r. 1545 ženitbou

měl na statku pojištěnou spravedlnost 335 kop, kterou r. 1666 prodal plnomocník jeho Matěj Rymeš, soused poděbradský držitelí gruntu za hotových 60 kop.

R 1670 byla k žádosti Šimona Šlechty povolena král. komorou výměna vzdálených a na škodě jsoucích pozemků ležících v Střebické za kostelem Dobřichovským a sice 3 kopy záhonů okršků v sobě obsahující kus porostliny neb háje s uroz. pánem Janem svob. pánem z Gröffenburku na Radimi, Žabonosích, Lukavci a Jirnej JMC. skutečného dvorského rady a dvorské kanceláře tajného asesora za pozemky bližší proti řádnému vyznačení mezníků.

Smlouvou se strany radimské ověřil Jiří Vilém Wagner hejtman panství radimského.

R 1691 Šlechta všecky dluhy doplatil a seděl v pokoji v zaplaceném.

Od vdovy Kateřiny Šlechtové koupil r. 1712 statek za 729 kop míš. Lukáš Mirel R 1723 zemřel Mirel, zanechav vdovu Kateřinu a 7 nezaopatřených dětí.

Vdova vdala se za vdovce Matěje Dobiáše a ujala s ním statek za 854 kop 30 gr., když se zavázali hospodařiti do vzrůstu pravého dědice.

R 1735 nastoupil dědictví syn Jan Mirel za odhad 714 kop 30 gr. Vyhořel a musel stavěti vše znovu dost šetrně a opatrně.

Po něm následoval syn Václav Mirel ujav statek za 669 kop 45 gr.

Jméno píši způsobem jak jest zanešeno v knihách, není však pochybnosti, že má být psáno správně Müller.

Václav se připomíná ještě r. 1803 a statek byl označen č. star. 12.

Chalupa tato se 14 lánem pozemků a s platem pololetním do důchodu zámeckého náležela r. 1553 ku statku sousedícímu (č. 7) uroz. p. Bohušovi z Bítova

Neznámého času nabyt tuto chalupu Vaněk Tesař, který r. 1575 měl za ní doplatiti ještě 14 kop.

Po něm koupil chalupu neb zahradu r. 1585 za 33 kop č. Petr Sadil. R. 1605 postoupil tento grunt Bartoň Hokynář Petru Sadilovi, a ten ho následujícího roku prodal Janu Vodičkovi za 45 kop. Když pak zemřel Vodička ujala r. 1611 grunt vdova Jana Vodičková.

R. 1618 koupil zahradu za 30 kop Vavřinec Radim a od něho r. 1620 Jakub Šesták, za kterého byla chalupa v listopadu téhož roku od nepřátel spálena. Spáleniště koupil r. 1623 za 46 112 kopy míš. Jan Třešňák a prodal ho po 2 letech Jakubovi Jelínkovi, který skrovný barák postavil.

R. 1624 koupil vše Pavel Junec a prodal grunt r. 1631 opět dřívějšímu držitelí Jakubovi Jelínkovi. Že však peníze ne skládal ujal opět Junec sám r. 1632.

Po smrti Junce koupil chalupu spustlou r. 1637 Vavřinec Radim za 40 kop a prodal ji po roce Danielovi Mendlíkovi za 41 kop. Další majetníci

Cerhenic, změnil od panství svého ves Popovice s panstvím Poděbradským, nabyv léta 1553—8 od téhož za to ves Ratenice a něco dědin ve Velimi a v Pečkách.

Po něm následoval z rodu toho Mikuláš (W 1592) a Purkhart (W 1629).

Tomuto byly statky jeho pro odboj v roce 1621 konfiskovány; však r. 1626 opět milostivě v léno dány. Po smrti Purkharta ujala léno vdova po něm Sabína, roz. ze Vchynic, která, protože vychovávala děti katolicky, dostala proti jisté náhradě všechny statky zase co zboží zpětně k rukou synů Jana, Rudolfa, **Oldřicha a Viléma Střelů z Rokyc.**

Když se pak tito bratři o dědictví otcovské dělili, připadl r. 1638 Janu Rudolfovi Václavu Střelovi se statkem Libodřickým a vinicí a 3 osedlými s platem v Malých Cerhenkách, též 2 osedlí s platem 11 kop 12 gr., krčma a krám masný ve vsi Pečkách.

Tento podíl dostal se r. 1726 s Libodřicemi ku panství Svojšickému.

Jiný díl náležel v Pečkách k panství Radimskému.

R. 1520 po smrti Václava Radimského ze Slavkova, podělili se syn jeho Jan mladší s bratrancem svým Janem starším ze Slavkova o statky, jež otcové jejich až dosud i oni v nedílnosti byli drželi tak, že Jan ml. ujal mimo tvrz Radim, Chotutice ves a dvůr v Kotkově, též mlýn v Pečkách s platem a poddácím kostelním v Ratenicích s lidmi sirotky a kmetičnami sběhlými a se všemi důchody i požitky z těch gruntů.**)

R. 1611 od Karla Záruby z Hustiřan přikoupen k panství Radimskému dvůr poplužní v Pečkách a přešel i s panstvím již následujícího roku na syna jeho Jana.***)

Tento zúčastnil se povstání stavovského, byl však od pokuty osvobozen, však pro náboženství ze země ujít musel a prodal 24. dubna 1631 statek Radimský švakrovi svému Adamovi ze Šternberka.

Tehdy byl dvůr tento v Pečkách úplně spálený, při němž bývalo 30 krav, 20 jalovic a 500 ovcí. Jan Záruba vrátil se s nepřítelem kurfiřtem Saským do Čech a jemu potřebovati se dal v Praze k ubytování lidu Saského, proto odsouzen znova k pokutě statku Radimského, ku kterému i část Peček náležela a tyto ujaty jsou k rukou císaře 10. září 1632 a postoupeny Jakobovi Bertholdovi, svob. p. z Hungeršvic a z Freidingů. R. 1654 bylo v Pečkách k panství Radimskému náležitých:

Sedlák Václav Koch (50 strýchů drží), chalupníci: Matouš Srp a Jan Taycher a 3 chalupy spustlé:

byli 1639 Petr Pavlů 1647 Matěj Marků

jinak Maršův, který se přiženil ku vdově Kateřině po Pavlovi.

Protože Matěj Marků peníze gruntovní neskládal, bylo mu r. 1653 navrženo, aby sobě statek ve Vrbové Lhotě koupil po W Zajalovi, na kterém by se mohl bez setí na cizopanských polích živiti a tato chalupa, aby byla novým hospodářem osazena. To se nestalo až teprve r. 1662 ujal grunt tento Jiřík Maršík, syn za 80 kop. R. 1677 koupil chalupu Václav Němeček za 80 kop a od tohoto r. 1691 Tomáš Kostřánek pohořelou, kterou v nově vyzdvihnouti musel.

R. 1696 koupil chalupu na stavení zlepšenou o 15 záhonů rolí, s 1 světnicí, síňkou a lůžkem v síni za 9 kop bez dalšího inventáře Martin Vopálka.

Po jeho smrti r. 1728 zůstalo z třetího manželství více dětí, z těch 4 nezaopatřené. Grunt měl být zachován pro nejmladšího syna Bartoloměje. Vdova pak vdala se za Antonína Šlechtu a když syn Bartoloměj, dědic zemřel, ujali se chalupy sami.

R. 1736 byl grunt od rodičů postoupen synovi Václavovi Vopálkovi v ceně 164 kop 38 gr. protože od svého dědického práva ustoupiti nechtěl.

Chalupa za něho vyhořela a musel ji znovu vyzdvihnouti. Zemřel r. 1749 zanechav vdovu Dorotu, syna Jakuba a 2 dcery Rosarii a Dorotu. R. 1755 ujal se dědictví po otci syn Jakub Vopálka.

Chalupa nesla číslo staré 13.

Chalupa skrovná, na niž seděl r. 1553 Jan Bíša a platil z ní pololetně po 14 groších.

Neznámého času nabyt chalupy Jindra Pekař a po jeho smrti r. 1601 stal se majitelem Jiřík Zámotský za odhad 65 kop č. Byli mu přidáné svršky 3 krávy, 4 svinky roční, 7 husí s husákem, 6 slepic s kohoutem, 7 záhonů žita na zimu setého se vším příslušenstvím a s 14 záhony rolí. Smlouva stala se v přítomnosti rychtáře pečeckého Jiříka čížka a konšela Václava Chebďovského.

R. 1606 koupil zahradu tu Jan Husa za 65 kop č. a po 2 letech Nykodem Pražský za 63 kop.

R. 1616 koupil tuto zahradu za 75 kop Václav Chebďovský, která roku 1621 přišla k zničení od nepřátel, jako větší část vsi. Spáleniště koupil r. 1621 od Anny Chebďovské za 16 kop Jan Moravec, který chalupu obnovil a prodal ji r. 1625 Janu Konířovi, jinak Svatošovi za 45 kop č. Po zemřelém od vdovy Kateřiny ujal r. 1633 za 40 kop Vavřinec Radim. Na gruntě měl skrovnou spravedlnost (kapitál) pojištěný mlynář Hořejší Martin. Po 4 letech koupil chalupu za 40 kop Jan Ledecký, řezník a prodal ji r. 1642 Matějovi Beranovi. Poněvadž při sepisování rulle berní r. 1653 se našlo, že nejen zavdaveční peníze nýbrž i gruntovní peníze

Ševcovská, Vondrákovská a Tučkovská.*)

Díl Peček Černokostecký. Neznámý dvůr poplužní v Pečkách získal koupí Jiří Hostačevský z Petrovic, prodal jej ale před r. 1592 Šimonu Mirkovi ze Solopisk na Plaňanech. Týž odkázal dvůr ve vsi Pečkách na Podblatí se vším příslušenstvím mimo jiné statky Jiřímu Mírkovi za Solopisk, strýci svému, kterému pro provinění jeho r. 1621 některé statky byly konfiskovány a knížeti z Lichtensteina prodány.

Dle urbáře panství Černokosteckého z r. 1677, náleželo k témuž v Pečkách: krám masný, 12 kop, 3 záhony rolí a luk a tamtéž z dílu českobrodského 3 chalupy s 9 kopami a 15 záh.

Mimo to mělo zde panství Kostecké již za časů Smiřických 1 chalupu s 1 kop., 10 záh. rolí; vše to přiděleno nyní k rychtě Vrbčanské.

Později za knížete Karla z Lichtenštejna byl dvůr ten, an málo vynášel, poddanými Jiříkem Zalabákem a Janem Žákem osazen, jimž se 5 kop, 15 záh. rolí a díl luk ponechalo, kdežto zbytek 3 poddaným rozdělen. R. 1654 seděli na 4 usedlostech ku panství Kosteckému příslušících a po 40 korcích rolí držících, sedláci: Jiřík Obořil, Václav Vohniště, Václav Špalek a Ondřej Zalabák.

Zvláštní příhody.

Pečky vyhořely r. 1594 nahodile úplně. Též r. 1681 dne 12. května lehla větší část vsi popelem, mezi jiným shořela též kovárna. Větší požár stihl Pečky r. 1757, následkem čehož Sousedům jednoroční dědičný pacht úplně sleven a dříví ku stavbě se jim pasírovalo proti pozdější mírné náhradě.

O velkém ohni 2. října 1776 zaznamenal Frant Vavák, rychtář Milčický, že se u souseda Jana Vaváka v Pečkách Blatních od Inu, jenž na kamnách sušil, zapálilo a shořelo 10 stavení neb gruntů, totiž 7 poděbradských poddaných; Jan Vavák, Čermák, rychtář, Mirlová, vdova; z černokosteckých poddaných; Smrkovský, Železná, vdova, Svoboda, pak hospoda Radimská (Jiří Hotovec, krčmář z Milčic rozený), hospoda Černokostecká a Svojšická, jenž vůbec „Nový dům slove a konečně židovny panské (kořalny) Kostecká, druhá při té nahoře uvedené kostelecké hospodě a třetí u Železnejch. Oheň udál se právě v poledne.

Znamenitější osobnosti.

V roce 1639 usadil se v Pečkách potomek šlechtické rodiny rytířů Vaváků z Adlarů Karel Vavák, který rodinný statek ve Vyšerovicích prodal a zakoupil v Pečkách statek Pavelkův (r. 1553 na něm seděl Vaněk Koutskej) s jedním

neoplatu, critei no nejman z gruntu sioziu a jiným člověkem chalupu osaditi. Nedošlo k tomu, teprve po smrti Berana koupil r. 1670 chalupu za 80 kop míš. Jan Kurka, od něho r. 1684 Kryštof Polenský a ještě téhož roku Burgan Karbusický za 80 kop. R. 1691 na základě dobrovolného trhu nabyt chalupu se 30 záhony rolí za 84 kop Jakub Řezáč a postoupil ji r. 1722 synovi Janu Rezáčovi starš. za 75 kop. Týž zemřel r. 1741, zanechav vdovu se 7 dětmi, která sama hospodařila. R. 1754 postoupila živnost synovi Janu Rezáčovi mladšímu za 95 kop. Když pak později v Kostelní Lhotě po Janu Novotném jednodenní statek (s jednodenní robotou) ujal, prodal r. 1774 chalupu za 200 zl. r. Františkovi Müllerovi. Od tohoto převzal r. 1789 syn Jan Mirel. Při gruntě bylo toho času pozemků 8 jiter 1382 sáhů a nesl číslo staré 15.

Chalupa tato náležela r. 1553 Pabežovi povozníkovi, který platil do důchodu pololetně 3 groše.

Po něm stal se majitelem Vaněk, řezník a od roku 1581 Petr Pašek, řezník, který ujal tuto zahradu (chalupu) s krámem řeznickým za 45 kop č. od vdovy Voršily, která si vymínila užívání krámu do r. 1582. Zavdal 22 ½ kopy, které připuštěny byly JMC p. Adamovi Slavatovi na porážku dluhu od Vaňka, řezníka povinného. R. 1584 koupil chalupu Jakub Jakeš, řezník za 45 kop č.

O této chalupě další zprávy scházejí, zdá se tudíž, že byla k jinému panství postoupena. Jako domněnku pronáším, že byla chalupa ta obcí pečekou zakoupena, protože se v staré gruntovní knize uvádí „grunt obecní zahrada“ bez dalšího vysvětlení.

R. 1653 dává zprávu rychtář, že na místě obecním byla před vítězstvím na Bílé hoře u Prahy chalupa ta postavena a od vojáků r. 1620 spálena, nyní že samotné místo ostává. Pan hejtman nařídil, aby sousedé zase chalupu v nově postavili a ourok z ní do důchodu JMC. platili.

Barák byl vskutku postaven, k němuž byla zahrada a kus louky 949 sáhů.

R. 1792 sousedé prodali barák za 100 zl. Václavu Muchovi a o peníze se rozdělili. 70 zl. obdrželi sousedé z panství radimského, svojšického a kosteleckého, 30 zl. poděbradští. Barák byl označen č. 33 st.

Statek s půl lánem rolí, na němž byl roku 1553 Jan Buryan a platil z něho pololetně 30 grošů a odváděl o vánocích slepici.

R. 1580 koupil po zemřelém statek, přiženiv se ku vdově Markytě, Jan Skalský za 100 kop česk. Po roce prodal týž statek za 170 kop č. uroz. paní Kateřině Mirkové z Libanic*), která zavdala hotově 100 kop a zavázala se složit o příštím sv. Havle 20 kop a zbytek skládati ročně po 3 kopách. Při statku ujala 3 klisny, 2 hřibata při klisnách, 4 dojně krávy, 2 telata dvouletá a 2 roční, 2 vozy, pluh, 2 brány, 12

lánem rolí, oženil se se selskou dívkou, sirotkem JMC. a stal se tak poddaným panství Poděbradského. Tento Karel Vavák jest pradědem známého rychtáře Milčického Fraňka Vaváka.

Náboženské poměry v starší době.

Jako celé Poděbradsko tak i Pečky po válce husitské při lnuly k víře pod obojí, což až do války třicetileté trvalo.

Po válce nastala reformace katolická, která měla v Pečkách tuhou práci. Ještě r. 1649 kázal tam evang. predikant, přísluhyje as 400 poddaným z okolí. Příčiněním generál. vikáře Karamuele nařídil císař místodržcím a hejtmanům kraje Kouřimského, aby predikant v Pečkách na Podblatí byl zajat a uvězněn.

R. 1650 podává se zpráva, že na Poděbradsku již nekatolíků není. Vzdor tomu však se každé chvíle vyskytovaly zprávy o kacířích. V Sadské r. 1694 jistý soused Jakub Svoboda usvědčen, že choval kacířské knihy, do kostela a na kázání nechodil, načež trestán dvakrát vězením, pak pokutou 200 zl. na opravu fary a konečně veřejně z církve vyobcován. V Radimi Pavel Dvořák vězněn a pak utek do Sas.

Kolem roku 1770 bylo sektářů, jak vypravuje Milčický rychtář Vavák tolik, že v každém městě i vesnici byl nějaký bludař který pacholky svozoval, kněžstvo katolické a řády v ošklivost uvozoval a proti vrchnosti popuzoval.

R.1774 okolo Sv. Havla veřejně bylo slyšeti, že sektáři spis velmi obšírný J. M. králi pruskému Fridrichovi podali, žádajíce jej, aby vyjednal u našeho dvora jim v Čechách svobodu náboženství, tak aby nemuseli po katolicku nýbrž po lutriánsku živu býti a takový spis napsati měl Prokop Miška, mlynář z horního mlýna u Peček. Pokud jest tomu tak, jiný spis a to jistotně z nabádání jiných spoluvěrců napsal J. M. císaři, v němž žádost o náboženství pod obojí měla býti složena a spolu i pohružka dána, že v nestání se toho ze země vyjdou a že jest jich 18 tisíc.

Za redaktory tohoto spisu byli pokládáni Karban Kovář z Hořátve, Prokop Miška z Peček a Jiří Holan z Bobnic.

R. 1774 při čase Sv. Martina byli všichni tři z rozkazu císařského vzati a v Bydžově uvězněni. Odtud odvezeni do Jičina a pak na galeje odsouzení. Po roce propuštění, avšak po nějakém čase věznění znovu.

Hlavní schůze mívali ve mlýně Miškově. R. 1781 vykonána prohlídka v Pečkách za příčinou zjištění, kdo chová bludařské knihy. Našly se takové u Matěje Čermáka, Matěje Vopálky a Mirla (snad Müllera).

uvodila a 3 rocm, z vozy, plati, 3 brany, 15 slepic s kohoutem, 2 husy, 1 husáka, 6 sviní starých i mladých a inventář hospodářský.

Po 2 letech přešel statek v ruce pana Zdeňka Materny z Květnice, který ho opět prodal r. 1585 za 119 kop Petrovi Sadilovi.

Neznámého času ujal statek Havel Lancouch z Chotouně s manželkou Annou, po jejichž smrti r. 1591 koupil statek Jiřík Šrámů jinak Čížek za 175 kop č. Zavalal hotově 70 kop.

R. 623 koupil od Čížka statek za 189 kop Mikuláš Shnilý a popustil ho r. 1650 synovi Václavovi Shnilému za 175 kop. Od matky Kateřiny ujal grunt r, 1702 za 462 kop míš. syn Jiří Shnilý. Sourozence měl vyplatiti a sice Ondřeje na hospodě v Taticích, Dorotu, Jana, Marii, Kateřinu, Matěje, Václava a Lidu vdanou do Kout za Zlámaného.

Jiří Shnilý zemřel r. 1720, ku vdově Kateřině přiznal se Jan Čabelka a ujal grunt pustý za 435 kop. Zemřel r. 1756. Po něm ujal statek syn Václav Shnilý, dobře zařízený i opatřený pocházející z I. lože manželky. Z druhého lože byly pouze dcery dobře zaopatřené.

Václav Shnilý utrpěl ve válce pruské hrozných škod, upadl do nouze rak, že byl nucen r. 1763 statek prodati za 818 kop Jakubovi Slabému. R. 1785 postoupil týž statek kšaftem synovi Václavovi Slabému za 450 kop míš. neb 525 zlat. rejnsk.

U statku bylo rolí	16 jiter	1223 sáhů
Zahrada		21 sáhů
luk domininik.		116 sáhů
„Jezírka“	1 jitro	
dohromady	17 jiter	1360 sáhů.

Statek měl staré číslo 17.

Krčma vejsajdní s ¼ lánem, na které hospodařil r. 1553 Vít Snětivý a platil z chalupy pololetně po 27 groších. R. 1579 po smrti jeho přiznal se ku vdově Anně Jakub Moravec a ujal s ní chalupu za 100 kop č. Z dílu své ženy podržel sobě 50 kop a složil závdavek 5 kop, ostatek měl platiti ročně po 3 kopách.

R. 1583 po smrti Moravcově koupil krčmu za 100 kop Martin Bartoňků. Tento prodal r. 1599 14 záhonů někdy od Jana Bílka koupených za 18 kop Jindrovi Pekaři.

Asi v téže době koupil krčmu Jan Šafařík a prodal ji r. 1609 za 167 ¼ kopy míš. Alexandrovi Šiškoví. Přidal mu k té krčmě 2 stoly, 4 židle (stolice), roli k ní od starodávna náležitou, dále roli, kterou Šafařík od Jindry Pekaře koupil a jinou od Martina Novotného.

R. 1611 koupil krčmu za 167 ½ kopy Jiřík Hradecký s manželkou Annou a r. 1615 Havel Řezánek a brzo na to Jiřík Kodonička. Po něm r. 1619 obdržel krčmu za 150 kop Václav Zalahák. Po nebožtíkovi Zalahákovu ujal r. 1621 krčmu Jakub Chalupa který si vzal za

Vydáním tolerančního patentu učiněno tomuto pronásledování konec.

Příspěvek k staršímu místopisu Peček.

Jest známo, že Pečky v starších dobách netvořily jednotný celek, neměly jednotného pána, nýbrž byly rozděleny ve více majetníků z kruhu sousedících zemanů. Největší část Peček náležela od starodávna ku panství poděbradskému, menší částě byly v majetku jednak špitálu města Brodu Českého (2 krčmy a 3 osedlí), panství cerhenického a později svojšického (krčma s masným krámem a 2 osedlí), panství radimského (mlýn, dvůr poplužní a 5 chalupníků) a jednak v držení panství černokosteleckého (krám masný a 4 usedlosti).

V archivu zámku poděbradského zachovalo se o části Peček k Poděbradům náležející dosti podrobných zpráv, kterými známost o dějinách této obce tímto doplňuji. (Pro nedostatek času, který mě byl vyměřen, musím se obmezit na zprávy nejstarších statků uváděných již v urbáři panství poděbradského z r. 1553.

Na statku dle pořadí v tomto urbáři prvním hospodařil Jíra Uher. Náleželo mu $\frac{3}{4}$ lánů rolí (54 strychů), z kterých platil ročně ve 2 lhůtách po 59 groších českých, 2 halíře a 3 slepice. Byl r. 1560 zavražděn od čeledína Jana Sirotky z Tismic.

R. 1563 vdávala se dcera Uhrova Kateřina, která obvěnila svého manžela Jana z Peček 15 kop „vejchysty“ a bylo při smlouvě stanoveno, že Jan ujme statek po svém otci. Za rukojmí při smlouvě se postavili po straně ženichově sousedé pečečtí Václav Zita, Havel Soukup, Jíra Hotovec a Jan Báša, po straně nevěsty rychtář Pečečtý Jíra a koňšelé Pavelka, Kubka a Zalabák. (Registra žlutá z archivu zámeckého.) Po smrti Jíry Uhra ujal statek syn Zikmund Uher. — Z trhové ceny měl r. 1575 ještě dopláceti 3 kopy gr. českých. Uher zemřel r. 1583, proto byl statek prodán za 155 kop českých Jarošovi Viktorinovi. Spravedlnosti sirotů Uhrových byly skoupeny ve prospěch sirotků Václava Hanuše z Velimě. Od Jaroše získal statek neznámého času Martin Novák a prodal ho r. 1594 Martinovi Pánkovi jinak Jiříkovi Koutskému za 213 gr. Č. Měl zavdat rozdíl 90 kop a ostatek splácet ročně po 4 kopách.

R. 1601 skoupil spravedlnost sirotka Bartoně Uhra a následujícího roku tutéž od bývalého držitele v obnosu 43 kop za hotových 15 kop. Zbyl mu dluh pouze pro sirotka Sigmunda Uhra, který byl r. 1612 ujat do důchodu JMC. Statek r. 1620 byl od nepřátele spálen ano i držitel zemřel. Následkem toho byl spálený statek r. 1622 prodán za 250 kop Svatošovi Koniřovi, který složil hned při zánisu 60 kop a placení

manželku pozůstalou vdovu Alžbětu za 80 kop, protože byla chalupa od lidu vojenského r. 1621 úplně zničená a musela být v nově postavená. — Připomíná se, že byla pod zápisem Jiříka Hradeckého jedna role 25 záhonů „v kopcích“ ležící k této krčmě od gruntu Karla Vaváka jinak Vyšerovského přikoupená. I nemoha nynější držitel Václav Zalabák s to býti, aby ji dále držel, zase ji r. 1649 ku zlepšení gruntu Karlovi Vavákovi za 12 $\frac{1}{2}$ kopy a 3 str. žita prodal. Po smrti Zalabáka byla pro dluhy veliké krčma r. 1657 ujata k ruce panství poděbradského, a byla pak pronajímána. Na krčmě vázly podíly pro sirotky Zalabákovy.

Když pak krčma na stavení spustla, dříví bylo od červů rozvrzané a veskrze shnilé, a tak že bezelstně se stavení od základu znova postaviti muselo, prodalo panství krčmu s 3 kopami rolí r. 1702 Václavovi Hradeckému, aby si krčmu v nově vy zdvihl. Stavební materiál byl mu poskytnut a úleva úroku do 3 let.

R. 1730 ujal krčmu za 400 kop syn Tomáš Hradecký. Když týž zemřel živila se na krčmě vdova Rosina. Z dětí: Alžběta byla vdaná za Kutnohorského a zhoštěná do Pernštejnic, Kateřina byla vdaná za Vaváka, syn Václav byl knězem řádu sv. Františka, František a konečně Tomáš.

Vdova Rosina jsouc slepotou raněna, žádala již r. 1763, aby byla krčma prošacována synovi ženatému Václavovi, on však mezi tím zemřel.

R. 1766 ujal krčmu Tomáš Barták, který měl za manželku Barboru Hradeckou nějakou příbuznou. Později dostala se krčma v držení Bernarda Hradeckého a po něm r. 1793 v majetek Jana Bartáka za 800 zl.

U krčmy se čítalo v ten čas pozemků 45 mír a 31/2 mázlu a nesla číslo dle star. číslování 18.

Na statku s $\frac{3}{4}$ lánem hospodařil r. 1553 Jíra Šram. Platil pololetně do důchodu 50 gr.

R. 1584 při času sv. Jana Křtítele ujal statek po Jírovi Šramovi, starém rychtáři syn Jíra Šram jinak Čížek za 100 kop gr. č. Statek ve válce vyhořel dvakrát r. 1621 a 1631. Pohořelý statek ujal r. 1631 jediný syn, který ho přečkal Duchoslav Čížek.

Ve zprávě v rulle berní dí se o něm, že je nedbanlivým hospodářem od r. 1648—1653 žádného stavení neopravil, pro tu příčinu bude povinen na roboty JMC. vždy a pokaždé s jinými sousedy svými vyjízďeti, jináčce jestliže se tak nezachová, tehdy bude mu grunt vzat a jiným hospodářem opatřen.

R. 1658 byl ustanoven na statku syn Jiří Čížek a že byl spustlý oceněn mu byl místo 270 kop na 200 kop č.

R. 1677 po zemřelém otci ujal statek za 482 kop míš. syn Martin Čížek a po tomto r. 1718 syn Matěj Čížek za 797 kop 45 gr.

Pro dluhy, které nebyl s to vybývati prodal r. 1729 statek za 807 kop Janu Vacatovi. I tento dluhy ještě přidělal, proto směnil r. 1746 svůj

grunt. peněz mělo se dít ročně po 5 kopách. Se statkem ujal hospodářský inventář i koně a drobný dobytek a obilí nevymlácené.

Po 3 létech prodal Svatoš statek za 250 kop Janu Stehlíkovi. Gruntovní peníze náležely sirotkům po Jiřikovi Pánkovi jinak Koutském: Lídě vdané za Labounka, Mikulášovi, Anně vdané za Dusíka, Tomášovi a Pavlovi.

V krátkém čase Jan Stehlík tyto peníze od dědiců skoupil a zaplatil.

R. 1658 ujal statek od otce syn Adam Stehlík za 500 kop gr. míš. Zavdati měl 150 kop a peníze skládati po 10 kopách. Starý otec Jan Stehlík zemřel r. 1660 zanechav po sobě vdovu Lidmilu a děti: Jiříka, Adama (držitele gruntu), Annu, Mařenu a Kateřinu. Jmění bylo mezi dědice rozděleno. Když matka Lida r. 1693 zemřela, odkázala ze svého podílu obnášejícího 57 kop k záduším podmokelskému a ovčáreckému na Kolínsku každému po 5 kopách.

Adam zabředl do dluhu a zemřel r. 1669. Ku vdově se přiženil Martin Klas a ujal statek za 510 kop. R. 1670 Klas ze statku sběhl snad pro víru, následkem toho byl následujícího roku pod oběžným statkem prodán velice spuštěný a na inventáři zmrhaný za 472 kop Ondřejovi Muchovi.

Po smrti jeho koupil roku 1694 statek za 588 kop 19 gr. Josef Kučera, přiženiv se ku vdově. Kučera zavdal 70 kop a peníze měl ročně skládati po 12 kopách. R. 1703 ujal statek pravý dědic od otčima Matěj Mucha na základě úředního ocenění za 640 kop. Po něm následoval r. 1745 syn Jakub Mucha W(1790) a po tomto r. 1786 syn Jan Mucha.

Tehdy náleželo ku hospodářství jeho 90 měr a $\frac{1}{4}$ mázle pozemků rolních, 1 míra $14 \frac{1}{2}$ mázlu luk, 1 míra 6 mázlu za hrady a 4 míry a 6 mázlu luk dominikálních, tedy úhrnem 97 měr 10 mázlu všech pozemků.

Hospodářství to bylo při prvním sčítání domů r. 1770 označeno č. 43, které se ovšem s dnešním číslováním nesrovnává.

Na druhém urburním statku s $\frac{1}{2}$ lánem rolí z r. 1553 hospodařil Jan Hokynář a po něm syn Vaněk. Týž měl r. 1575 dopláceti na gruntovních penězích 12 kop gr. č. ročně po 1 kopě. Peníze ty náležely Janu Bílkovi snad švakrovi. Dále následoval Jíra Hokynář. Od Anny vdovy po něm získal grunt zeť Burgan Hokynář r. 1583 s manželkou Kateřinou.

Pravé jméno Burganovo není udáno, zdá se tudíž, že jméno hokynář povstalo na základě jeho zaměstnání. Manželství Burganovo bylo bezdětné. Po smrti Kateřiny r. 1590 koupil statek za 55 kop čsk. Matouš Nohejl aneb Petr Sadil, který zavdal 30 kop. Dvojí jméno tohoto kupce vysvětlíme si, že je přijal po matce, která byla vdána dvakrát za výše uvedené osoby. Věno po manželce Kateřině právem odúmrtím bylo vzato do důchodu JMC.

R. 1605 postoupil Sadil statek Bartoňovi Hokynáři a ten po 2 létech Matějovi Medvědovi

statek s Jakubem Jeřábekem ml. z Vrbové Lhoty za hospodářství menší.

Jeřábek zemřel r. 1786 načež vdova Marie Magdal. vdala se za Václava Hotovce a hospodařila se synem Martinem do dospělosti nejmladšího syna Karla.

R. 1795 byl grunt rozdělen ve 2 díly.

I. díl dle star. číslov. 21 ujal Karel Jeřábek s rolí ve Vokrejkách, Kandii, Na Viselci, Za studánkou, Na Bodláku, Za příkopem a u Háje vše se zahradou a loukou ve výměře 18 jiter 254 sáhů neb 54 měr.

11. díl ujal bratr starší Martin Jeřábek pod číslem 58.

Jelikož byl vojínem u pluku hrab. Michala Vallise musel být dříve z vojny vyproštěn. Stavení bylo postaveno v nově na místě obecním. Ku statku patřilo rolí 17 jiter 218 sáhů a sice: U mlejna, v Babinách, Vohrádkách, u Tatecké cesty, na Kutloších, mezi cestama, u Tatec, na křemeně a za hlav. příkopem.

Na statku s 1 lánem seděl r. 1553 Duchek Zalabák a platil pololetně do zámku 1 kopy 24 groše a 2 hal. a odváděl o vánocích 4 slepice. Po něm následoval v držení syn Martin Zalabák, který dlužil r. 1575 ještě 20 kop č., které náležely sirotkům Duchka, sourozencům. Neznámého času ujal statek syn Václav Zalabák, který roku 1620 zemřel snad následkem útrap války. Ku vdově Alžbětě přiženil se r. 1621 Jakub Chalupa a ujal s ní statek za 324 kop dle úředního odhadu rychtářů z Milčic, Vrbové Lhoty a Peček. Přidáno mu bylo na zimu vysetého obilí žita 18 str., pšenice 18 str., stoh žitný, v němž se nachází 2 kopy mandel, konopí 2 stohy, hřibě, tele, 6 ovec, 2 prasata, plouhy s potřebami, 2 louky přikoupené, jedna ze vsi Ratěnic, druhá od W Simona Petržilký z Poděbrad.

Kdyby statek ku prodeji přijít měl mají předkupní právo sirotci Zalabákoví, Kašpar, Kateřina, Pavel, Martin a Václav. Až na Václava do r. 1653 všichni zemřeli.

R. 1663 koupil s vědomím p. hejtmána statek po zemřelém Chalupovi za 490 kop míš. Jiřík Vavák, zakladatel rodu Vavákového v Milčicích, kde koupil statek r. 1676. Přiženil se ku vdově Lidmile po Chalupovi, která zemřela r. 1696. Druhá manželka jeho rovněž Lidmila byla rozená Plaňanská z Velimě (W 1725).

Věnem s první manželkou obdržel 152 kop. Statek v Pečkách prodal Jiří Vavák r. 1685 za 724 kop Matoušovi Novákovi a po zemřelém koupil r. 1693 za 782 kop Jindřich Sucharda, od kterého si již dříve 271 kop byl vypůjčil, bovu Alžbětu po Novákovi vzal si za manželku Sucharda.

R. 1702 ujal grunt Matěj Hradecký, který se přiženil ku vdově Alžbětě po Suchardovi.

R. 1717 ujal grunt Jan Hotovec s manželkou Verunou Novákovou, pravou dědičkou tohoto gruntu a dcerou po W Matoušovi Novákovi za 852 $\frac{3}{4}$ kopy gr. míš.

za 80 kop. R. 1620 statek byl od nepřátel zkažen a i hospodář v krátkém čase na to zemřel. Pobořelou živnost koupil r. 1623 za 150 kop gr. míš. Matěj Zedníků a stavení sobě znovu vyzdvihнул. Od něho r. 1644 koupil statek za 35 kop gr. č. Matěj Douděra a když zemřel roku 1673 Vojtěch Svoboda za 75 kop míš. zeť.

R. 1700 ujal živnost od vdovy Anny, protože pro nedostatek zdraví práce vybejvat nemohla za 75 kop Pavel Dobiáš. Vdova Anna vymínila si byt v komoře, 1 hrušeň, 1 jablůň a 4 švestkové stromy na zahradě.

R. 1728 po otci převzal živnost starší syn Jan Dobiáš za 105 kop 20 gr. míš. a po smrti obou rodičů téhož syn Václav Dobiáš r. 1748 za šacunk 177 kop 30 gr. Václav Dobiáš ještě r. 1803 hospodařil a statek nesl číslo 44 dle star. číslování.

Chalupa tato s ½ kopou záhonů rolí (6 korců) náležela r. 1553 Janu Hokynáři, témuž, kterému patřil statek č.2.

Po něm ujal chalupu zeť Jan Bílek.

S vědomím pana hejtmána panství poděbradského Kryštofa Proga z Velnic prodal r. 1578 poustku svou (pouze stavební místo bez polí) ležící vedle dvora pana Mikuláše Nykláška ze Žitenic uroz. panu Karlu Zárubovi z Hustiřan a na Radimi směnou za 14 záhonů role orné u vsi Peček mezující s roli p. Záruby a Havla Soukupa, poddaného uroz. pana Mikuláše Střely. Smlouva o to byla uzavřena u přítomnosti Jana Brodského, úředníka na Radimi a uroz. pana Ondřeje Žlutického ze Žlutic, písaře rybnického na Poděbradech a pak Pavla rychtáře z Peček.

Jan Bílek zemřel r. 1598. Vdova po něm Markyta se přiznala pak při registrách r. 1599, že manžel její ještě za živobytí svého prodal tuto roli o 14 záhonech za 17 kop gr. Č. Martinovi Bartoňkovi a týž r. 1599 za 18 kop Jindrovi Pekaři. R. 1602 ml Pekaře získal roli Jan Šafařík, mlynář v Pečkách a přivtělil ji trvale ku svému statku.

Po smrti Bílka prodal pan hejtman chalupu r. 1600 za 150 kop m. Václavu Chebčovskému, synu sokoláře JMC.*)

Týž zaval hotově 50 kop a měl splácet zbytek po 2 ½, kopách ročně.

Chebčovský prodal r. 1601 s povolením pana hejtmána 12 záhonů rolí od tohoto gruntu Václavu Zalabákovi k dědičnému užívání. R. 1613 koupil krčmu za 180 kop od Chebčovského Jan Zalabák a postoupil jí po 2 letech svému otci Václavu Zalabákovi za tutéž cenu.

R. 1620 byla chalupa úplně zničena a v téže době zemřel i starý Václav Zalabák. Ku vdově Alžbětě se přiženil r. 1621 Jakub Chalupa a ujal grunt dle prošacování úředního za 110 kop českých.

Následkem útrap válečné doby prodal Chalupa živnost r. 1641 Václavu Zalabákovi ml., který si

Kok na to postoupen byl statek Mateji Hotovcovi synovi z I. lože. Ten se v běhu války sedmileté zadlužil a statek zpustnouti nechal, proto byl mu statek vzat a ošazen novým hospodářem r. 1764 Matějem Čermákem za 1296 kop. Čermák byl rychtářem a zemřel r. 1782. Zanechal vdovu Kateřinu, druhou manželku a 5 dětí.

Vdova Kateřina vdala se r. 1783 za Kovaříka z Chotutic, víry evangelické, po porodu nemocněla a zemřela r. 1784 i s dítětem. Grunt pečecký spravoval otcím Kovařík (10 vzrůstu dětí Čermákových. R. 1776 statek tento lehl popelem při vzniku požáru při sušení lnu ve statku Vavákovském. Z poděbradských statků vyhořela ještě vdova Müllerová. Dále vyhořeli při témž požáru poddaní Železná a Svoboda, hospoda Radimská, hospoda Černokostecká, hospoda svojšická a židovny u nich. Statek nesl číslo staré 30.

Baráky po roce 1748 v nově povstalé v Pečkách.

Číslo 32 st. R. 1748 postavila obec na místě obecním barák, z kterého slušný nájem brala, pololetně 35 kr.

Ten barák koupil r. 1770 za 60 kop míš. Jan Mürel a r. 1777 syn Jakub.

Číslo 34 st. Podobný barák na místě obecním od obce zřízený r. 1848 koupil r. 1760 Václav Ševčík.

Číslo 35. st. R. 1748 postavila obec na místě obecním chaloupku se 4 zavřetím, sklípkem a kouskem zahrady, do kterého někdy Kantora pro cvičení mládeže a někdy nájemníka s povolením JM úřadu hejtmanského vzíti může. V případě, že budou v chalupě nájemníci bude obec platiti z chalupy úrok 35 kr. pololetně.

R. 1760 prodala obec k vůli reparatuře domek za 40 zl. r. neb 34 kop 17 gr. Františkovi Hermanovi za rychtáře Jana Müllera. Od vdovy koupil chalupu r. 1769 Václav Buřič a po něm r. 1791 syn Václav Buřič.

Číslo 36 st. bylo r. 1761 postaveno na místě obecním od Tomáše Zalabáka a děděl ho r. 1793 Václav Zalabák.

Číslo 42 st. R. 1748 v době když Kateřina Müllerová, vdova po Lukášovi statek synu Janovi ve 12 kopách postoupila vymínila si chaloupku na gruntě synově a vdala se za Matěje Dobiáše. Domek pak po smrti její připadl zase gruntu Václ. Müllera.

Číslo 48 st. R. 1781 Marie, vdova po Václ. Sixtovi vystavěla sobě a dětem na obec. místě domek, že se však provdala za Jana Maršálka postoupila tento barák r. 1795 synovi Matěji Sixtovi.

Číslo 50 st. Na gruntě Jiřího Zalabáka (č. 45

však zápis do knih stvrdit nedal. Věc vyšla najevo při sestavování rulle berní a proto vzat Zalabák do trestání. Odváděl z chalupy do důchodu zámeckého ročně 54 gr. míš.

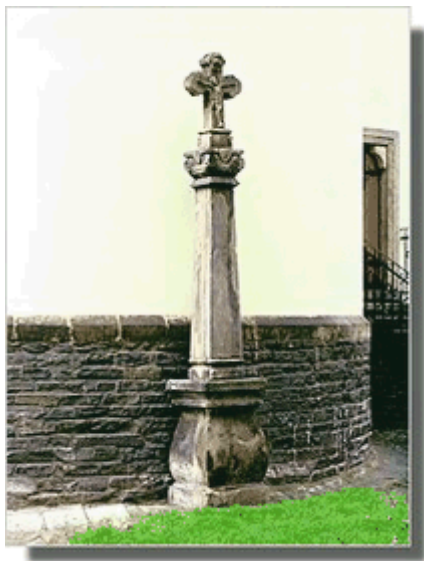
R. 1619 prodal Zalabák jsa v peněžité tísni a nemoha si jinak pomoci, 25 záhonů rolí v kopci ležících od svého gruntu za 25 kop míš. Karlovi Vavákovi, jinak Vyšerovskému ku zlepšení gruntu. Tato role musela být r. 1702 zase ml nástupce jeho Mikuláše Vaváka k původnímu gruntu navracena.

Po smrti Václava Zalabáka přiženil se ku vdově po něm Marii r. 1666 Lukáš Pavluška a ujal celé hospodářství za 347 kop míš. s loukou šosovní, která před lety od domu Arnového z města Poděbrad byla přikoupena zvaná „Arnovka“. R. 1676 ujal grunt Jan Zalabák, syn od otčima za 252 kop míš. Zavdal na třikrát na závavek 40 kop a uplatil do r. 1696 116 kop, tak že mu zbyl dluh 95 kop 53 gr.

R. 1711 postoupil statek za 274 ½ kopy synovi Kašparovi Zalabákovi, který po 3 létech zemřel. Ku vdově se přiženil r. 1714 Jan Hotovec a ujal grunt do vzrůstu nejmladšího syna Václava za 336 1/ kopy míš.

Václav Zalabák nastoupil své hospodářství r. 1717 za šacunk 405 ½ kopy.

R. 1747 následoval po otci syn Jiří Zalabák místo mladšího syna Jakuba na zdraví nedostatečného.

Kamenný barokní kříž stojící dnes u vchodu do sakristie kostela sv. Václava, je patrně nejstarší dochovanou památkou

st.:) bylo povoleno postavit barák na zahradě 1145 sáhů pro syna Matěje Zalabáka r. 1788.

Číslo 49 st. R. 178) postavil nový domek Frant. Hotovec, který postoupil r. 1801 synovi Václavovi a ten r. 1803 manželům Třešňákovým, Anně sestře a Václavovi, kteří držely hospodu černokosteckou.

Číslo 56 st. R. 1789 postavil barák na obec. místě Tomáš Barták a prodal ho 1791 Václavovi Uhrovi.

Číslo 59 St. Václav Müller oddělil od svého statku (č. 12 st.) část statku totiž 17 jiter 332 sáhů pro bratra Jana Müllera s přidavkem 1 star. baráku a kusu místa na stavení hospodářské za 1620 zl.

Číslo tato jsou ze staršího číslování.

Požáry v Pečkách.

1. R. 1594 vyhořely skoro celé Pečky.
2. 11. 1671 vyhořel statek Šimona Šlechty (č. 12 st. a číslo urbární 7) i sousední grunty a kovárna. Obdržel ku stavbě od panství dříví.
3. R. 1757 požár v Pečkách strávil více stavení, neuvádí se však bližší okolnost. Pohořelým se pasíruje úrok dědičný za jeden rok a propůjčuje dříví proti pozdější náhradě.
4. Následujícího roku vznikly v listopadu požáry v Chválovicích a Pískové Lhotě.
5. R. 1776 při požáru vzniklém u Vaváka zničeno bylo 10 živností (viz popis u č. 30).
6. 5. O některých požárech jest zmínka v textu místopisném.

Kamenný kříž*) na náměstí v Pečkách.

Od starodávna stával na náměstí v Pečkách dřevěný kříž, který se časem obnovovati musel. Naposled r. 1746. R. 1748 dal tehdejší rychtář pečecký Tomáš Hradecký, sedící „na Bílé krčmě“ (vejsadní krčmě poděbradské) udělati místo dřevěného kříže sloup neb statui se sochou P. Marie se zábradlím kolem. I lampu k soše obětoval.

Když zemřel, nikdo se o památku jím založenou nestaral, takže časem sešlo zábradlí, pak lampa a konečně došlo i na statui, která se r. 1776 shroutila a setlela. Pak nebylo na vsi ničeho. Až konečně r. 1813 zřídil Jan Jeřábek s manželkou Kateřinou roz. Vavákovou z Milčické hospody kamenný kříž na návsi, který byl od děkana a spolu vikáře dobřichovského pana Leandra Navrátila v květnu toho roku slavně

Vysvětlivky:

P.D.Z. P.	Pozůstatky zemských desek pohořelých.
D.Z.	Desky zemské.
A.Č.	Archiv Český.
A.R.	Archiv zámku Radim.

*) Bítovští z Bítova byli moravská větev Hronovců, pánů z Lichtenburka (Lichnice), jichžto jména též užívali. Zvládlí původně královským hradem Bítovem na Moravě při ústí řeky Želetavy do Dyje dědičně, i nabyli v XV. Století též hradu Cornsteina. Znak ostrve o 6 sucích a na helmici ryby, skrze nížto strom prorostl. *Sl. n. I.728*

**) Jakub z Bítova připomíná se na horách Kutných r. 1604, kteréhož času k jisté smlouvě pečet přivěsil (Pam. V. 277) a W1612. . Dcera jeho Magdalena vdala se za Jana Vopršala ze Žher (Žery) r. 1587, podruhé za Davida Lorencdorfa z Lorenberku a W1623.

*) Kniha manská z bývalého archivu zámku Poděbradského

**) Kniha smluv svatebních

*) Při konfiskaci r. 1547 byly tyto 2 krčmy výsadní s kovárnou a krámem masným v Pečkách u Podblatí městu Brodu Českému odňaty, však ještě téhož roku protože k záduší na vychování kněží, žáků i chudých lidí ve špitále náležely, zas s jistou podmínkou navraceny. Při druhé konfiskaci r. 1623 odňaty jsou Brodským docela a prodány knížeti z Lichtenštejna a připojeny k panství Černokosteleckému.

**) Bernau: Plaňany s okolím. Fol 61.

***) Zdá se, že jest to tentýž dvůr, který postoupili r. 1555 Albrecht, Henrich a Jan zlet. a Krištof Václav, Ctibor nezletilí bratří Kapounové ze Svojkova v dluhu 200 kop Křížovi Čachovskému ze Svémyslic. (Bernau P.)

*) Bernau: Plaňany s okolím

*) Václav Chebďovský ujal r. 1593 po otci svém Janu Ch. sokoláři statek v Kostelní Lhotě za 320 kop a přikoupil za věna své první manželky Anny — chalupu tamtéž po Martinovi Novotném za 50 kop. Po smrti své ženy Anny prodal tyto živnosti a koupil s druhou manželkou svou Martou, vdovou po Janu Petrovi, sedlákovi z Chotouně před tím ovdovělou Lancouchovou statek v Chotouni r. 1600. Ten zase brzo prodal a koupil výše uvedený grunt v Pečkách po Janu Bulkovi. R. 1616 vše prodal a zemřel r. 1617.

*) Paní Kateřina byla rozená Hlaváčová z Vojenic a byla druhou manželkou Adama Mírka ze Solopisk, Pána na Plaňanech, který zemřel r. 1560.

*) Kříž tento postaven jest po odstranění kapličky r. 1830 na nynějším Žižkově náměstí vybudovaně, od r. 1913 za katol. kostelem o vchodu do sakristie.

x pozn. k textu: Text je záměrně uveden v původní podobě, bez jazykových úprav a obsahuje i některé citace z původních historických dokumentů. Ne vždy tedy musí odpovídat současně platným pravidlům českého pravopisu.

další písemné zprávy o historii města v období do r. 1927 nám zanechal tehdejší starosta, František Volák

>>